

Kustavin kunnan osallistuminen matkailun ÄRM-hankkeeseen

Kunnanhallitus 10.03.2025 § 51
195/14.01.00/2023

Hallitus on myöntänyt 2,2 miljoonaa euroa Uudenkaupungin rakennemuutostilanteen tukemiseksi Varsinais-Suomeen. Tämä rahoitus on osoitettu kansallisena alueiden kestäväen kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) rahoituksena Varsinais-Suomen liitolle.

Rahoituksesta on vielä käyttämättä 1,5 milj.€. Ukipolis on valmistellut hankkeita yhdessä ammattikorkeakoulun ja Novidan kanssa. Lisäksi alueella on koettu tärkeäksi keskustojen vahvistaminen ja elävöittäminen sekä sektorirajat ylittävä yhteistyö niin palvelualueiden kuin matkailualan toimijoiden kesken. Myös yhdensuuntainen markkinointi ja brändäys on puuttunut alueelta. Tavoitteena on monipuolistaa aluetta houkuttelevana asuin- ja työpaikka alueena sekä kohdentaa matkailijavirtoja.

Vakka-Suomen alueen äkillisen rakennemuutoksen hankkeen yhtenä tavoitteena on, että pitkällä aikavälillä vahvistetaan yritystoimintaympäristöä keskittyen erityisesti alueen luontaisiin vahvuuksiin.

Tavoitteena on toimintaympäristön kehittäminen alueen kärkitoimialoille sisältäen alueellisten markkinointi ja investoin -toimintojen kehittämisen, oppilaitos-yritysyhteistyön kehittämisen ja klustereiden käynnistämisen esimerkiksi seuraaviin toimialoihin; -elintarvike, matkailu, energia, teknologia-, ja teollisuus. Määrärahaa voidaan käyttää esimerkiksi alueiden vahvuuksiin ja erikoistumiseen perustuviin konkreettisiin kehittämis-, kokeilu- ja selvityshankkeisiin.

Hankkeissa noudatetaan seuraavia valintakriteereitä:

- toteuttaa Vakka-Suomen ja lähialueen äkillisen rakennemuutoksen toimintasuunnitelmaa
- edistää suoraan tai välillisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tai työllisyyttä tai
- edistää osaamiseen ja innovaatioihin perustuvaa elinkeinorakenteen uudistumista

Hankkeiden arvioinnissa kiinnitetään huomiota niiden vaikuttavuuteen ja kustannustehokkuuteen.

Puheena oleva matkailu- ja palveluhanke perustuu Skotlannissa sovellettuun Business Improvement District (BID) -malliin, joka on keskeinen työkalu matkailu- ja palvelusektorin kehittämisessä. Hankkeen tavoitteena on perustaa kuntakohtaiset BID-alueet – elinkeinoelämän ja palveluiden kehitykseen keskittyvät alueet, joissa yritykset, kiinteistöomistajat, kunnat ja muut toimijat yhdistävät voimansa alueen elinvoiman vahvistamiseksi.

Kustavissa tämä tarkoittaisi, että ”BID-alueet” voisivat muodostua esimerkiksi toisaalta Vartsalasta ja toisaalta Kivimaalla toimivien matkailu- ja palveluyritysten ympärille unohtamatta aktiivisia yhdistyksiä. Toiminnassa kehitettäisiin ”BID-alueiden (ja laajemmin Kustavin) matkailu- ja palveluyritysten, kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyötä liiketoiminnan edistämiseksi.

BID-alueilla voivat toimia muun muassa vähittäiskaupan yritykset, erikoisliikkeet, palvelualan yritykset, ravintolat, tapahtumajärjestäjät, vapaa-ajanpalvelut, kiinteistönomistajat sekä kuntien ja palvelutuotannon yhdistykset. BID-mallin keskeisenä tavoitteena on parantaa alueen houkuttelevuutta, lisätä kävijämääriä, tehostaa yhteismarkkinointia, houkutella investointeja, vahvistaa paikallisidentiteettiä, lisätä turvallisuutta ja kehittää vierailijakokemusta.

Hankkeessa hyödynnetään kokeilukulttuuria, ja toiminta jakautuu viiteen modulaariseen kokonaisuuteen:

1. **Klusterimoduuli** – Ohjaa ja kehittää BID-toimintaa sekä tukee alueiden kehittymistä.
2. **Datahub-moduuli** – Jakaa tietoa, tuottaa analyysejä ja järjestää koulutuksia BID-toimijoille.
3. **Konseptimoduuli** – Laatii teema- ja kehittämissuunnitelmia sekä mahdollistaa pilottihankkeiden kokeilun.
4. **Protomoduuli** – Keskittyy uusien ideoiden ja kehitystoimien käytännön testaamiseen.
5. **Brändimoduuli** – Kehittää alueellista ja tai paikallista brändiä ja markkinointia sekä testaa uusia markkinointikonsepteja.

Osana hanketta luodaan koko Vakka-Suomen alueen yhteinen matkailu-BID, joka kehittää alueen matkailubrändiä sekä toteuttaa yhteisiä ja teemallisia kehittämistoimia. Matkailu-BIDin tavoitteena on rakentaa pysyviä yhteistyörakenteita, jotka jatkuvat hankkeen päätyttyä ja tukevat Vakka-Suomen matkailun kasvua ja kehittymistä.

Matkailu-BIDin sisällä toimii kolme teemaryhmää:

- **Merellinen matkailu**, joka kehittää saaristoon ja merellisiin elämyksiin liittyviä palveluita ja reittejä.
- **Kulttuurimatkailu**, joka tuo esiin alueen historialliset ja kulttuuriset kohteet sekä vahvistaa paikallista kulttuuritarjontaa.
- **Elämykselliset matkailukohteet ja pitstop-paikat**, joissa keskitytään kohteisiin, jotka houkuttelevat matkailijoita pysähtymään, viipymään pidempään ja kokemaan alueen ainutlaatuisuuden.

Merellisen matkailun teemaryhmässä on mahdollisuus syventää Uudenkaupungin ja Kustavin asemaa Vakka-Suomen matkailun vetureina ja siihen liittyen edistää myös Isokarin ja Katanpään merkitystä yhteisinä matkailun kehittämiskohteina. Samalla on mahdollista liittyä laajemmin osaksi Saaristomeren matkailun kehittämistä sekä nostaa esiin myös em. kuntien merkitys Saaristomeren ja Selkämeren yhtymäkohtana.

Hankkeelle haetaan kokonaisrahoitusta 600 000 €. hanke on 2,5 vuotinen. Kuntien omarahoitus on 120 000 €. Se jakaantuu kuntien kesken ja kuntien minimiomarahoitus osuus on:

• Uusikaupunki	60 000 €
• Laitila	30 000 €
• Pyhäranta	7 500 €
• Vehmaa	7 500 €
• Taivassalo	7 500 €
• Kustavi	7 500 €

Hankkeen onnistumisen kannalta on tärkeää kyetä kokoamaan Kustavin matkailu- ja palvelualueen yritykset yhteiseen kehittämiseen ja yhteistyön

toimintamallin luomiseen sekä toiminnan jatkumisen turvaamiseen myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Esittelijä kunnanjohtaja Rauno Peltola

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää, että

1. Kustavin kunta osallistuu hankkeeseen 7.500 euron omavastuuosuudella ja
2. valtuuttaa kunnanjohtajan lisäämään kunnan omarahoitusosuutta 15.000 euroon, mikäli se on toteutettavissa siten, että omavastuuosuus vastaavasti lisää Kustavin kunnan osuutta kuntiin kohdistettavasta julkisesta hankerahoituksesta.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.